

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 552/2014–13

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 17. septembra 2014 predbežne prerokoval sťažnosť P. D., zastúpeného advokátom JUDr. Milanom Okajčekom, Žriedlova 3, Košice, vo veci namietaného porušenia jeho základného práva podľa čl. 17 Ústavy Slovenskej republiky, čl. 22 Ústavy Slovenskej republiky v spojení s čl. 13 Listiny základných práv a slobôd a čl. 8 ods. 1 a 2 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, čl. 46 ods. 1 v spojení s čl. 1 Ústavy Slovenskej republiky, čl. 5 ods. 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, čl. 6 ods. 3 písm. b) a c) Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd postupom Krajského súdu v Košiciach a jeho rozsudkom z 26. júna 2013 v konaní vedenom pod sp. zn. 4 To 57/2013 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť P. D. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 24. marca 2014 doručená sťažnosť P. D. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 17 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), čl. 22 ústavy v spojení s čl. 13 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) a čl. 8 ods. 1 a 2 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“), čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 46 ods. 1 v spojení s čl. 1 ústavy, čl. 5 ods. 4 dohovoru, čl. 6 ods. 1 dohovoru, čl. 6 ods. 3 písm. b) a c) dohovoru a čl. 36 ods. 1 listiny postupom Krajského súdu v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) a jeho rozsudkom z 26. júna 2013 (ďalej aj „napadnutý rozsudok“) v konaní vedenom pod sp. zn. 4 To 57/2013.

Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že rozsudkom Okresného súdu Michalovce (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 3 T 213/2011 z 2. mája 2013 bol sťažovateľ uznaný vinným zo spáchania obzvlášť závažného zločinu nedovolenej výroby omamných a psychotropných látok, jedov alebo prekurzorov, ich držanie a obchodovanie s nimi podľa § 172 ods. 1 písm. c) a 2 písm. d) Trestného zákona, za čo mu bol podľa § 172 ods. 2 Trestného zákona s použitím § 38 ods. 2 Trestného zákona uložený trest odňatia slobody v trvaní 11 rokov nepodmienečne. Podľa § 48 ods. 3 Trestného zákona súd obžalovaného pre výkon trestu odňatia slobody zaradil do ústavu na výkon trestu s maximálnym stupňom stráženia.

Proti tomuto rozsudku podal sťažovateľ odvolanie. Sťažovateľ v ňom namietal, že výpoveď svedkyne F. je nevierohodná, že táto svedkyňa bola prinútená vypovedať a že z jej strany išlo o pomstu. Ďalej namietal vierohodnosť ďalších svedkov, porušenie práva na obhajobu, neurčitosť uznesenia o začatí trestného stíhania a porušenie práva na ochranu súkromia. Namietal tiež, že mu bol uložený trest odňatia slobody mimo trestnej sadzby a že pre výkon trestu bol zaradený do ústavu na výkon trestu s maximálnym stupňom stráženia.

Krajský súd napadnutým rozsudkom o odvolaní sťažovateľa rozhodol tak, že je sčasti dôvodné. Na rozdiel od okresného súdu dospel krajský súd k záveru, že u obžalovaného existuje jedna poľahčujúca okolnosť, a síce že v minulosti viedol riadny život, a to z dôvodu, že predchádzajúce odsúdenie mu bolo s poukazom na amnestiu prezidenta Slovenskej republiky odpustené, a na sťažovateľa sa preto hľadí, ako keby nebol odsúdený. Keďže príťažujúca okolnosť zistená nebola, a teda v prípade sťažovateľa prevažoval pomer poľahčujúcich okolností, znížila sa horná hranica zákonom ustanovenej trestnej sadzby o jednu tretinu. Krajský súd uložil sťažovateľovi trest odňatia slobody v trvaní 10 rokov nepodmienečne a sťažovateľa zaradil do ústavu na výkon trestu s maximálnym stupňom stráženia.

Proti napadnutému rozsudku krajského súdu podal sťažovateľ dovolanie. Sťažovateľ v dovolaní namietal, že vo veci bolo zásadným spôsobom porušené jeho právo na obhajobu a že dôkazy neboli vykonané zákonným spôsobom. Najvyšší súd dovolanie sťažovateľa odmietol ako nedôvodné.

Sťažovateľ vo svojej sťažnosti namieta, že proti uzneseniu o vznesení obvinenia podal sťažnosť, ktorú síce neodôvodnil, no chcel tak urobiť za pomoci svojho obhajcu. Prokurátor však jeho sťažnosť zamietol v ten istý deň (11. júna 2011). Keďže orgány činné v trestnom konaní predložili sťažnosť sťažovateľa dozorujúcemu prokurátorovi na rozhodnutie ešte pred uplynutím zákonnej trojdňovej lehoty na podanie sťažnosti a jej riadne odôvodnenie, sťažovateľovi nebol zabezpečený primeraný čas na prípravu obhajoby a bola mu odopretá možnosť efektívnej prípravy obhajoby za pomoci zvoleného obhajcu. V dôsledku toho malo dôjsť k porušeniu čl. 6 ods. 3 písm. b) a c) dohovoru.

Sťažovateľ ďalej tvrdí, že proti nemu bolo vznesené obvinenie pre skutok podľa § 172 ods. 1 písm. c) a 2 písm. a) Trestného zákona. Následne bola prokurátorom podaná obžaloba pre skutok podľa § 172 ods. 1 písm. c) a 2 písm. a) a d) Trestného zákona. Sťažovateľ s poukazom na § 234 ods. 2 Trestného poriadku namieta, že on ani jeho obhajca neboli pred podaním obžaloby upozomení na uvedenú zmenu právnej kvalifikácie skutku. V dôsledku toho malo dôjsť k porušeniu jeho práva podľa čl. 6 ods. 3 písm. c) dohovoru.

Sťažovateľ tiež tvrdí, že jeho odsúdenie bolo založené predovšetkým na výpovedi korunnej svedkyne K. F. a že všeobecné sudy nevyhodnotili jej výpoveď dostatočne adekvátne vo vzájomnej súvislosti s ostatnými dôkazmi, predovšetkým so znaleckým posudkom K. Sťažovateľ považuje za zarážajúce, že táto svedkyňa nie je sama stíhaná za drogovú trestnú činnosť. Vo vzťahu k tejto svedkyňi sťažovateľ ďalej namieta, že zo znaleckého posudku K. vyplýva, že policajti svedkyňu F. prinútili vypovedať. Postup súdu, ktorým odmietol vykonať dôkaz opätovným vypočutím svedkyne F. na hlavnom pojednávaní 2. mája 2013 pre účely preukázania skutočnosti, či bola prinútená políciou vypovedať v neprospech sťažovateľa, je preto v rozpore s pravidlami formálnej logiky a v rozpore so základnými zásadami trestného konania. Na základe uvedeného malo dôjsť k porušeniu práva sťažovateľa na spravodlivé súdne konanie v spojení s právom na riadne dokazovanie podľa čl. 6 ods. 3 písm. d) dohovoru a práva na obhajobu podľa čl. 6 ods. 3 písm. c) dohovoru.

Sťažovateľ vo svojej sťažnosti ďalej namietal zaujatosť senátu okresného súdu, keď vzniesol na pojednávaní 2. mája 2013 námietku zaujatosti, s ktorou sa nijako nevysporiadal, ale meritórne rozhodol. Na základe uvedeného malo dôjsť k porušeniu jeho práva na spravodlivé súdne konanie v spojení s právom na nestranného sudcu podľa čl. 36 ods. 1 listiny.

Sťažovateľ tiež namieta nedostatočné odôvodnenie napadnutého rozsudku krajského súdu, ktorý sa vôbec nevysporiadal s jeho námietkami týkajúcimi sa porušenia jeho práva na obhajobu a na ochranu súkromia. Vzhľadom na uvedené malo dôjsť k porušeniu základného práva sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Sťažovateľ napokon namieta porušenie čl. 22 ústavy v spojení s čl. 13 listiny a čl. 8 ods. 1 a 2 dohovoru z dôvodu, že okresný súd neodstránil zo spisu a následne nezničil prepisy záznamov telekomunikačnej prevádzky. Preto navrhol, aby ústavný súd nálezom vyslovil, že postupom krajského súdu a jeho napadnutým rozsudkom došlo k porušeniu jeho

v petite sťažnosti označených práv, tento rozsudok zrušil a vec vrátil krajskému súdu na ďalšie konanie.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa. Pri predbežnom prerokovaní návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto zákonného ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Ústavný súd na úvod konštatuje, že sťažnosť sťažovateľa ako celok pôsobí zmätočne, že namietané porušenia práv označené v petite sťažnosti nezodpovedajú odôvodneniu sťažnosti a že niektoré časti sťažnosti a namietané porušenia práv nie sú vôbec odôvodnené. Ústavný súd sa bude preto zaoberať námietkami sťažovateľa tak, ako ich v rámci delenia svojej sťažnosti na časti zdôvodnil.

Ústavný súd pripomína, že nie je všeobecným súdom vyššej inštancie rozhodujúcim o opravných prostriedkoch v rámci sústavy všeobecných súdov. Ústavný súd nie je preto zásadne oprávnený preskúmavať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu, ani preskúmavať, či v konaní

pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav, a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa vymedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Z tohto postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať rozhodnutie všeobecného súdu v prípade, ak v konaní, ktoré mu predchádzalo, alebo samotným rozhodnutím došlo k porušeniu základného práva alebo slobody. Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť teda predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by vyведенé závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (mutatis mutandis I. ÚS 13/00, I. ÚS 17/01, III. ÚS 268/05).

Pokiaľ ide o časť sťažnosti sťažovateľa, v ktorej namieta, že proti uzneseniu o vznesení obvinenia podal sťažnosť, ktorú síce neodôvodnil, no chcel tak urobiť za pomoci svojho obhajcu, ústavný súd konštatuje, že s touto jeho námietkou sa dostatočným spôsobom vysporiadal už okresný súd vo svojom rozsudku z 2. mája 2013, v ktorom uviedol, že obvinený má zákonom určenú lehotu 3 dní na podanie sťažnosti proti vydanému uzneseniu a že táto lehota je určená na podanie sťažnosti a nie na jej dodatočné odôvodnenie. Takýto záver okresného súdu, s ktorým sa krajský súd v odôvodnení napadnutého rozsudku stotožnil, nevykazuje znaky arbitrárnosti alebo svojvôle, ktorá by opodstatňovala konštatovanie porušenie práv sťažovateľa, a preto musí byť táto časť sťažnosti odmietnutá ako zjavne neopodstatnená.

Sťažovateľ ďalej uviedol, že proti nemu bolo vznesené obvinenie pre skutok podľa § 172 ods. 1 písm. c) a 2 písm. a) Trestného zákona, no obžaloba bola podaná pre skutok podľa § 172 ods. 1 písm. c) a 2 písm. a) a d) Trestného zákona. Sťažovateľ s poukazom na § 234 ods. 2 Trestného poriadku namieta, že on ani jeho obhajca neboli pred podaním obžaloby upozornení na uvedenú zmenu právnej kvalifikácie skutku, v dôsledku čoho malo dôjsť k porušeniu jeho práva podľa čl. 6 ods. 3 písm. c) dohovoru.

Podľa § 172 ods. 1 Trestného zákona kto neoprávnene

a) vyrobí,

b) dovezie, vyvezie, prevezie alebo dá prepraviť,

c) kúpi, predá, vymení, zadováži, alebo

d) prechováva po akúkoľvek dobu, omamnú látku, psychotropnú látku, jed alebo prekurzor alebo kto takú činnosť sprostredkuje, potrestá sa odňatím slobody na tri roky až desať rokov.

Podľa § 172 ods. 2 písm. d) Trestného zákona odňatím slobody na desať rokov až pätnásť rokov sa páchatel potrestá, ak spácha čin uvedený v odseku 1 na chránenej osobe.

Podľa § 234 ods. 2 Trestného poriadku sa obžaloba môže podať len pre skutok, pre ktorý sa vznieslo obvinenie. Ak prokurátor mieni tento skutok posudzovať ako iný trestný čin, než ako ho posudzoval policajt, upozorní na to pred podaním obžaloby obvineného, obhajcu a poškodeného a zistí, či so zreteľom na zamýšľanú zmenu navrhujú doplniť vyšetrovanie alebo skrátené vyšetrovanie. Ak prokurátor nepovažuje navrhované doplnenie za potrebné, odmietne ho, urobí o tom záznam do spisu a vyrozumie osobu, ktorá návrh podala.

Z uvedeného vyplýva, že zmyslom upozornenia prokurátora je zabezpečenie práva na obhajobu obvineného, teda zistiť, či vzhľadom na zmenu právnej kvalifikácie nenavrhuje obvinený alebo jeho obhajca doplniť vyšetrovanie. Keďže predmetom dokazovania pred všeobecným súdom bola aj skutočnosť, či sťažovateľ mal vedomosť o veku svedkyne F. (výpoveď sťažovateľa, výpoveď svedkyne, prívesok, ktorý mal sťažovateľ svedkyňi darovať k narodeninám, ale aj výpovede ďalších svedkov), ústavný súd sa domnieva, že v okolnostiach tejto veci by v situácii tvrdenej sťažovateľom nedosahoval zásah do jeho práv takú intenzitu, aby mohol ústavný súd v súvislosti s touto námietkou sťažovateľa konštatovať porušenie ním označených základných práv a slobôd.█

Vo vzťahu k uvedeným výpovediam ústavný súd konštatuje, že všeobecné súdy tieto výpovede riadne vyhodnotili (aj) vo vzájomnej súvislosti s ďalšími dôkazmi, takže skutkové závery neboli arbitrárne ani svojvoľné.

Vo vzťahu k námietke zaujatosti členov senátu ústavný súd dodáva, že išlo len o nesúhlas sťažovateľa s procesným postupom orgánov činných v trestnom konaní alebo súdu v konaní, takže námietka bola založená na iných dôvodoch, než ju aprobuje § 31 Trestného poriadku. Všeobecný súd preto postupoval správne, keď o sťažovateľom vznesenej námietke s poukazom na § 32 ods. 6 Trestného poriadku (dôvodom námietky bol len procesný postup súdu) nekonal. Z toho dôvodu musí byť aj táto časť sťažnosti odmietnutá ako zjavne neopodstatnená.

Ústavný súd po preskúmaní celého konania a v ňom vydaného napadnutého rozsudku krajského súdu konštatuje, že napadnutý rozsudok v spojení s rozsudkom okresného súdu dáva odpoveď aj na sťažovateľove námietky týkajúce sa namietaného porušenia práva na obhajobu (zamietnutie sťažnosti proti uzneseniu o vznesení obvinenia, namietané porušenie § 234 ods. 2 Trestného poriadku) a práva na ochranu súkromia (práva na listové tajomstvo, tajomstvo prepravovaných správ a iných písomností a na ochranu osobných údajov). Napokon, tieto argumenty uplatnil sťažovateľ v minulosti nielen v konaní pred všeobecnými súdmi, ale aj v konaní pred ústavným súdom (sp. zn. III. ÚS 577/2013), ktorý sa jeho tvrdeniami o zamietnutí sťažnosti proti vzneseniu obvinenia, namietaným porušením § 234 ods. 2 Trestného poriadku i namietaným porušením práva na listové tajomstvo, tajomstvo prepravovaných správ a iných písomností a na ochranu osobných údajov taktiež zaoberal, takže ide len o opakovanie svojej obhajoby, čo z hľadiska kompetencie ústavného súdu nie je prípustné. Preto musela byť táto časť sťažnosti odmietnutá pre neprípustnosť.

Vzhľadom na to, že sťažnosť sťažovateľa bola ako celok odmietnutá, ústavný súd sa ďalšími návrhmi sťažovateľa nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 17. septembra 2014